

نظام پارلمانی در بوته نقد

عبدالکلام سماسی
وکیل دادگستری

● نظام پارلمانی با نظام مجلس محوری نوعی نظام حکومتی است که از تفکیک نسبی قوا ایجاد می‌شود. در نظام‌های پارلمانی رئیس کشور و رئیس قوه مجریه دو شخص متفاوتند. در این قبیل رژیم‌های سیاسی، رئیس قوهمجریه که معمولاً نخست‌وزیر نامیده می‌شود به پیشنهاد رئیس کشور و انتخاب پارلمان یا همان مجلس نمایندگان مشخص می‌شود. به این ترتیب در چنین نظامی رئیس قوه مجریه یا همان نخست‌وزیر به جای انتخاب مستقیم از سوی مردم مع‌الواسطه توسط نمایندگان منتخب مردم تعیین و انتخاب خواهد شد. در سیستم با نظام پارلمانی که در قالب نظریه تفکیک قوای منشکیو، پیشنهاد شده رابطه میان سه قوه یک رابطه ساختاری و سامانده شده است اما تفکیک قوا به شکل مطلق در آن وجود ندارد، به این نحو که پارلمان هیات وزیران را به کار گمارده و می‌تواند استیضاح کند و قوهمجریه نیز در موارد مشخصی می‌تواند پارلمان را منحل اعلام کند. در نظام جمهوری اسلامی ایران برابر اصل یکصود چهارده قانون اساسی مقرر شده رئیس‌جمهور برای مدت چهار سال رای مستقیم مردم انتخاب شود و انتخاب مجدد او به صورت متوالی تنها برای یک نوبت بلامانع است. بنابراین لازمه اجرا و پیداسازی نظام پارلمانی در کشور، علاوه بر بسترسازی و اندیشیدن تمهیدات مناسب و رشد احزاب مختلف سیاسی که از جمله اصول اساسی در نظام پارلمانی است باید در اجرای اصل ۱۷۷ قانون اساسی با رعایت شرایط مقرر در این اصل پس از بازنگری از طریق مراجعه به آرای عمومی به مرحله اجرا در آید. نظام پارلمانی صرف‌نظر از محاسن و برجستگی‌هایی که می‌توان برایش متصور بود نظامی بی‌عیب و نقص و عاری از معایب تلقی نمی‌شود. به عبارتی دیگر ایراداتی که به نظام ریاستی وارد شده که از جمله می‌توان به تقسیم نیروهای سیاسی به دو گروه، زباده‌روی در تبلیغات و نیز زیر پا گذاشتن اصول اخلاقی اشاره کرد در سیستم رای گیری پارلمانی نیز متصور خواهد بود و این معایب با حذف یکی از مکلکیسم‌های رای گیری زوده نخواهد شد. چه آن‌که در چنین سیستمی از آنجایی که مجلس سکندار قوهمجریه را انتخاب کند، ممکن است تمامی موارد پیش گفته در انتخابات مجلس هم پدیدار شود و چه بسا به لحاظ کثرت کاندیداها اسراف و زباده‌روی به هنگام تبلیغات نمود بیشتری خواهد داشت. پس همانگونه که پیش‌تر گفته شد نظام پارلمانی به‌رغم محاسن و مزایایی که دارد، مستلزم بسترسازی و بازنگری ژرفی در ساختار و فرهنگ سیاسی و اجتماعی، خاصه ساختار حقوقی جامعه خواهد بود.

تنش سیاسی در اسراییل

اولمرت: هزینه کردن برای حمله به ایران احمقانه است

شرق: «در دو سال گذشته ۱۱میلیارد شکل (معادل نزدیک به سه‌میلیارد دلار) برای اجرای طرح‌های امنیتی «توهمی» هدر رفته است: «طرح‌هایی که اجرایی نشده‌اند و نخواهند شد.» این سخن ایهود اولمرت نخست‌وزیر پیشین اسراییل جنجال سیاسی دامنه‌داری را در محافل سیاسی این رژیم به دنبال داشته است. اولمرت در مصاحبه با رادیو ارتش اسراییل ضمن انتقاد شدید از ولخرجی‌های بی‌نتیجه نتانیاهو و باراک (نخست‌وزیر و وزیردفاع اسراییل) در بلندپروازی‌های ماجراجویانه به خاطر ایران گفت: نتانیاهو و تیمش در سال ۲۰۱۲ که «سال تعیین‌کننده‌ای در مورد برنامه هسته‌ای ایران بود دنیا را با تهدید حمله به ایران به وحشت انداختند اما آخر سر هم کاری نکردند.» اولمرت همچنین به شبکه دوم تلویزیون اسراییل گفت که

طرح‌های پرهزینه نتانیاهو در مورد ایران راه به جایی نمی‌برد و بودجه کشور به «هدر» رفت. به گفته اولمرت، کابینه نتانیاهو برای آماده‌سازی عملیات علیه ایران به اندازه بودجه چند سال اسراییل هزینه کرده، با این حال این حمله انجام نگرفته و انجام هم نخواهد گرفت. او افزود: این هزینه‌ها از جانب نخست‌وزیر «حمقانه» هستند

در واکنش به سخنان اولمرت، بنیامین نتانیاهو روز گذشته در دو مصاحبه با رادیوی سراسری اسراییل و رادیوی ارتش این رژیم گفت: «این سخنان، یافعی‌گری و غیرمسئولانه است. کسی پولی را به هدر نداده است.» نتانیاهو گفت: «ها امکانات خود را برای حمله و امور دفاعی در ارتباط با نبردهای احتمالی و خطراتی که از دور و نزدیک ما را تهدید می‌کنند، تقویت کرده‌ایم و من

سیاست

سخنان اولمرت (چپ) خشم نتانیاهو را برانگیخته است

فکر می‌کنم که این سرمایه‌گذاری برای اسراییل اهمیت دارد، همان‌گونه که میلیاردها شکل (واحد پول اسراییل) را برای ساخت حصار حایل (با فلسطینی‌ها) اختصاص دادیم. ما با این بودجه‌ها توانایی ارتش، شباک و موساد را تقویت کردیم و خوب شد که چنین کردیم.»

سردرگمی محافل سیاسی و دولتمردان اسراییل در مورد نحوه رویارویی با ایران در حالی شدت گرفته است که تهران همواره تاکید کرده است هرگونه تعرض و ماجراجویی رژیم اسراییل را بشدت و با همه ابزارهای لازم پاسخ خواهد داد.

آیت‌ا... سبحانی مطرح کرد

پیشنهاد برگزینی رئیس‌جمهوری از طریق نظام پارلمانی

معتقد بودند نظام پارلمانی نیازمند حضور احزاب فعال است و با توجه به شرایط فعلی در ایران که احزاب به صورت موسمی و تنها در زمان انتخابات فعال می‌شوند وجود نظام پارلمانی مشکلات را افزایش می‌دهد. در زمان مطرح شدن این موضوع نیز آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام در پاسخ به سوالی درخصوص پارلمانی شدن ساختار سیاسی کشور، با اشاره به اینکه طبق قانون اساسی، جمهوریت و اسلامیت دو رکن غیرقابل تغییر نظام جمهوری اسلامی هستند، گفته بود «البته رهبری این موضوع را به آینده دور که ممکن است قابل بررسی باشد، محول کردند، چون تحقق محتمل این کار مستلزم تغییر در قانون اساسی آن هم با سازوکار خود و تغییر در جمهوریت نظام است، در غیراین صورت تضعیف بخش جمهوریت نظام خلاف قانون اساسی است و قدرت انتخاب مردم محدود و محصور می‌شود که قطعا این مهم مدنظر رهبری نبوده است.» اظهارنظرها در مورد جایگزینی نظام پارلمانی به جای ریاستی که مدتی فروکش کرده بود با آغاز به کار مجلس نهم بار دیگر به جریان افتاد. برخی نمایندگان از ایده «تشکیل فراکسیون پارلمانی» در مجلس سخن به میان آوردند اما برخی دیگر از نمایندگانی که سابقه حضور آنها در مجلس بیشتر بود این موضوع را دور از ذهن دانستند. آنها معتقد بودند که چنین موضوعی نیازمند تغییر قانون اساسی است و از حیطة اختیارات مجلس خارج است. به‌هرحال این موضوع این بار از سوی آیت‌الله سبحانی مطرح شده و حال باید دید که این ایده تا چه اندازه می‌تواند مورد توجه محافل سیاسی قرار گیرد. قابل پیش‌بینی است که انتخابات ریاست جمهوری آینده بر گزار خواهد شد و نتیجه تلاش حامیان تغییر نظام «ریاستی» به «پارلمانی» شاید در سالیان دورتر به بار نشیند آن هم در صورت عزم مقامات عالی و مهیا کردن زیرساخت‌های لازم.

اشکالی در تغییر ساز و کار فعلی وجود ندارد.»کاتوزیان از جمله نمایندگان اصولگرای مجلس هشتمی بود که برای اولین بار با مطرح کردن جایگزینی نخست‌وزیری به‌جای ریاست‌جمهوری، موضوع نظام پارلمانی را مورد اشاره قرار داده و گفته بود: «خیرا نظریه‌ای بین صاحب‌نظران سیاسی مطرح شده است، مبنی بر اینکه کشور ما با توجه به اینکه از نعمت ولایت فقیه و رهبر معظم انقلاب برخوردار است نیازی به وجود رئیس‌جمهوری ندارد. پس از آن بسیاری از صاحب‌منصبان سیاسی نیز درباره ویژگی‌های مثبت نظام پارلمانی سخن گفتند.»پس از آن بود که این مساله در قالب سوالی به نشست سخنگوی شورای نگهبان کشیده شد. «عباسعلی کدخدایی» چنین نظریه‌ای را در حد صلاحیت نهاد قانونگذاری ندانست و در پاسخ به این سوال که «اگر این نظریه در قالب طرحی در مجلس مطرح و سپس تصویب شود آیا این پتانسیل در میان اعضای شورای نگهبان وجود دارد که آن را به تصویب برسانند»، گفت: «البته صحبت‌هایی در مجامع علمی مطرح می‌شود، اما به هر حال اینگونه موضوعات از جمله مواردی است که نیازمند تغییر قانون اساسی است و فکر نمی‌کنم که با مصوبه عادی مجلس بتوانیم اصلاحی در این جهت انجام دهیم.» با این‌حال کدخدایی چندی بعد درخصوص تغییر نظام ریاستی به پارلمانی گفت: «همان‌طور که قانون اساسی ۱۳۵۸ در سال ۱۳۶۸ اصلاح و بازنگری شد اگر چنین ضرورتی ایجاد کند قطعا هیچ منعی وجود ندارد اما اینکه چه زمانی این اتفاق بیفتد، مشخص نیست.» وی اظهار داشت: «اصلاح قانون اساسی همان‌طور که در اصل ۱۷۷ پیش‌بینی شده است، می‌تواند در هر زمانی اتفاق بیفتد که یکی از مصادیقش را مقام معظم رهبری اشاره فرمودند.»البته در مجلس هشتم برخی معتقد بودند اشاره مقام معظم رهبری به «نظام پارلمانی» برای آینده دور است و باید زیرساخت‌ها را مهیا کنیم، تعداد دیگری از نمایندگان

● **برجسب:** ساکنان خیابان پالیزی از نصب برجسب‌های تبلیغاتی لوله‌باز کنی، تخلیه چاه و خدمات فنی شکایت دارند. با یکی از مراکزی که اقدام به تبلیغات گسترده می‌کند و در خیابان گلپا واقع در خیابان ولیعصر (عج) مستقر است تماس گرفتیم، به جای رسیدگی به موضوع با الفاظ زشت گفت هرکاری می‌خواهید انجام دهید از مسوولان سازمان زیباسازی شهر تهران تقاضای رسیدگی و برخورد قانونی باین‌گونه خدماتی‌ها را داریم.

یک مخاطب از تهران

● **گلایه از فیلم‌های تکراری:** چرا تلویزیون به عنوان رسانه ملی و هگماتی فیلم‌های تکراری پخش می‌کند؟ یک فیلم چندین بار پخش می‌شود. مسوولان صدا و سیما با این کارها باعث دلزدگی مردم از تلویزیون می‌شوند

علی از تهران

● **توزیع بن بین مددجویان کمیته امداد:** مددجویان کمیته امداد امام خمینی(ره) به دلیل گرانی بیش از حد اجناس، قدرت خرید بسیاری از مایحتاج ضروری و مورد نیاز خود را ندارند. پیشنهاد می‌شود مسوولان کمیته امام خمینی(ره) نسبت به توزیع بن اقلامی مانند گوشت، مرغ، برنج و روغن بین مددجویان تحت پوشش خود اقدام کنند تا آنها مشکلی از این بابت نداشته باشند.

● **هوای ناسالم:** هوای ناسالم و آلوده تهران (که زندگی معمولی را از انسان‌ها می‌گیرد و به کام مرگ می‌فرستد) برای مردم عادی شده است و مسوولان نیز به مردم می‌گویند که از خانه‌ها خارج نشوند و خود را حبس کنند! آیا تنها راه نجات از آلودگی هوا حبس در خانه است؟ هوا که خود به خود آلوده نشده، بلکه آلوده‌اش کرده‌ایم. پس همانگونه هم پاکیزه‌اش کنیم.

عرفان از تهران

● **استرس‌های روزانه:** بخشی از مردم به دلایل مختلف از جمله بدهکاری، گرانی و آلودگی صوتی و هوا -به ویژه افرادی که در تهران یا شهرهای پرجمعیت دارای مشکلات زیاد زندگی می‌کنند- استرس‌های روزانه فراوانی دارند.

ع. از تهران

● **اضطراب:** تشدید آلودگی هوا به مرز بحران خطرناک و اضطراب می‌رسد. تکلیف مردم با معضل آلودگی شهر درندشت تهران چیست؟ در گذشته وقتی می‌شنیدیم مکزیکوسیتی آلوده‌ترین شهر جهان است، تعجب می‌کردیم، حالا تهران آلوده‌ترین شهر جهان شده است. افشین میر از تهران

جام در ایران جاری است
حساب جاری الکترونیک ملت (جام)

بانک ملت
bank mellat

مركز ارتباطات: ۱۵۵۱ | تهران: ۰۲۱-۸۶۴۴۸۰ | پیام‌گوشی: ۰۲۱-۸۶۳۰۱۵۰ | زوایای دعوتی

www.bankmellat.ir

Elif
شرکت الیف کیش (سهامی خاص)

Elif Luxury Product
Shawl & Scarf . Manto . Accessories

الیف حرف اول در شال و روسری

دفتر مرکزی: ۹-۲۸ ۳۶ ۸۵ ۲۲ ۲۱ پذیرش نمایندگی: ۰۹۹۹ ۱۶۴ ۰۹۱۲

www.elifkish.com